

Beslutningsforslag nr. B 27. Fremsat den 24. oktober 1985 af Agerschou (SF), Lilli Gyldenkilde (SF), Birthe Hansen (SF), Birthe Nielsen (SF), Ebba Strange (SF) og Pelle Voigt (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om videreførelse af Finsenlaboratoriets hidtidige forskningsaktiviteter

Folketinget opfordrer regeringen til at sikre, at Finsenlaboratoriets hidtidige forskningsaktiviteter videreføres ved genplacering af de afskedigede medarbejdere.

Bemærkninger til forslaget

I forbindelse med en omstrukturering og omprioritering er der nedlagt 11,6 stillinger ved Finsenlaboratoriet, og den hidtidige forskning er brat blevet afbrudt.

Forslaget går ud på at sikre, at den hidtidige forskning fortsættes, samt at de afskedigede medarbejdere genplaceres med henblik på denne fortsættelse, idet den nuværende medarbejderstab gennem årelang erfaring har oparbejdet en sådan ekspertise på området, at Finsenlaboratoriet har vundet international respekt for sit arbejde.

Nedlæggelsen af de 11,6 stillinger svarer til ca. en halvering af laboratoriets normering. I denne forbindelse er 7 af 9 fastansatte akademikere blevet afskediget.

Den forskning, som vil ophøre, fordeler sig på tre hovedområder:

1. Biomedicinsk teknik.

Undersøgelser tyder på, at forbedret medicinsk behandling af cancersygdomme kan opnås, hvis cellegifte gives på bestemte tidspunkter på døgnet. Det overordnede mål er derfor at udvikle et elektronisk styret måle- og behandlingsudstyr, som kan bæres af patienterne døgnet rundt uden fysiske og psykiske gener. Finsenlaboratoriets medarbejdere var ved afskedigelsen nået langt i dette arbejde.

2. Cellekinetik

Denne forskning er central for forståelsen af cellegiftens virkningsmekanismer i cancerbehandlingerne. Med de cellekinetiske metoder har man påvist døgnrytmer i de normale cellers vækst. Formålet med forskningen er blandt andet at finde frem til de tidspunkter på døgnet, hvor cellegiftens effekt er maksimal over for cancerceller og minimal over for normale celler. Også på dette område stod Finsenlaboratoriet midt i arbejdet, og opsigtsvækkende landvindinger var inden for rækkevidde, da arbejdet blev afbrudt.

3. Immunelektroforetiske metoder

Væksthæmmende stoffer og kroppens immunforsvar over for cancer er centrale problemer i

cancerforskningen. De immunelektroforetiske metoder anvendes til karakteriseringer af et væksthæmmende stof isoleret fra væksten omkring cancercellerne, og metoderne benyttes til påvisning af stoffer, som er nødvendige for kroppens immunforsvar over for cancer.

Dertil kommer, at Finsenlaboratoriet med afskedigelserne og omstruktureringen har standset forskningen i diagnostik og behandling af maligne melanomer samt forskningen i radiobiologi.

Den nævnte forskning har haft betydelig international gennemslagskraft. Således skriver professor Nicholas A. Wright fra University of London, Royal Postgraduate Medical School i et brev af 2. juli 1985 til indenrigsministeren bl.a.:

»... I am Editor of the mayor publication in this field – "Celle an Tissue Kinetics" –, and therefore feel qualified to give a value judgement on the quality of your unit's work: I think they are generally known for the rigour and care of their extensive experimental studies, and their colleagues in the field, throughout the world, will greet this news with great surprise. ... I would urge most strongly to reconsider your decision about the closure of this group: if you do not, you will be responsible for the destruction of a highly productive, internationally recognised and highly regarded research group; not, I would have thought, either of you would wish to remembered for.«

(Forslagsstillernes oversættelse):

»... Jeg er redaktør af den førende publikation på dette område – »Celle- og vævskinetik«, og jeg føler mig derfor i stand til at give en kvalificeret bedømmelse af kvaliteten af Deres gruppes arbejde: jeg finder, at gruppen er almindeligt kendt for sin stregthed og omhu med hensyn til sine omfattende eksperimentelle studier, og gruppens kolleger på området over hele verden vil modtage disse nyheder med stor overraskelse. ... Jeg vil på det mest indtrængende bede Dem genoverveje Deres beslutning om at nedlægge gruppen. Hvis De ikke gør det, vil De være ansvarlig for ødelæggelsen af en højt produktiv, internationalt anerkendt og

højt respekteret forskergruppe. Hvilket, ville jeg mene, ingen af Dem ville ønske at blive husket for.«

Formanden for Kræftens Bekæmpelse i Norge, professor Olav H. Iversen, righospitalet i Oslo, udtaler den 17. juni 1985 til Berlingske Tidende bl.a.:

»... Vi holder meget omhyggeligt øje med, at vi ikke laver det samme to steder, og det cellekinetiske hold på Finsen kan en lang række ting, man ikke formår andre steder. Kineser betyder bevægelse. De er i stand til at sige om celler, hvorledes deres udvikling bevæger sig – inden for døgnet, inden for deres livsforløb. Dertil bruger de et højt udviklet apparatur, som man absolut skal have »grønne fingre« for at få noget ud af. Det kan de, flere af dem med mere end en halv snes års erfaring bag sig, og jeg tror, at vi snart kan gå fra den eksperimenterende fase til den behandlende fase.«

Kvalitativt kan der således ikke herske tvivl om den hidtidige forsknings høje niveau. Kvantitativt og kvalitativt kan indsatsen også måles ved, at 4 videnskabelige medarbejdere af de 7 afskedigede har fået doktordisputatser antaget til forsvar inden for de seneste 6 år, og heraf er 3 disputatser antaget til forsvar inden for det seneste år. Kvantiteten kan også udtrykkes i, at produktiviteten på Finsenlaboratoriet i en periode 1981–82 var 2,5 artikler pr. videnskabelig medarbejder pr. år. Til sammenligning kan oplyses, at kvantiteten inden for andre områder af cancerforskningen ligger i størrelsesordenen 0,5 artikler pr. videnskabelig medarbejder pr. år. Dertil kommer, at andre afhandlinger og disputatsarbejder er udført i nært samarbejde med og i afhængighed af Finsenlaboratoriets metodologiske ekspertise.

Ved omprioriteringen af Finsenlaboratoriets arbejdsområder vil det derfor ikke blot være et aktivt basalforskningslaboratorium, der forsvinder, men også selve grundlaget for en stor del af den kliniske forskningsaktivitet.

Som kritik mod Finsenlaboratoriet har været fremført, at aktiviteten ikke var tilstrækkelig cancerrelateret. Hertil skal bemærkes, at 50 pct. af forskningen ved beslutningen om omstrukturering var direkte cancerrelevant. 20 pct. repræsenterede forskning inden for basal cellefysiologi og biokemi, og cellekinetik, måleteknik og radiobiologi fordelte sig med ca. 10 pct. på hver af disse discipliner. Fælles for denne ikke direkte cancerrelaterede forskning var, at den beskæftigede sig med emner, der er basale for forståelsen af cellens de-

ling og funktion eller med skabelsen af metoder, der er væsentlige for udviklingen inden for cancerforskning og behandling.

Efter forslagsstillernes opfattelse er Finsenlaboratoriets forskning i høj grad cancerrelevant, men skulle den være anvendelig også på andre områder, kan det aldrig være en ulempe, men kun en fordel.

Forslagsstillerne ønsker denne forskning fortsat, idet den skønnes at være af central betydning i cancerforskningen. Efter at have oparbejdet mange års erfaring er der heller ingen tvivl om, at de hidtidige forskere vil være de bedste til at føre den videre. Forslagsstillerne accepterer imidlertid, at Finsenlaboratoriet nu prioriteres på en anden måde, og erkender, at forløbet af bl.a. besættelsen af overlægestillingen har ført til en situation, hvor forskningen må foregå i en anden regie end Finsenlaboratoriet. Dette ændrer imidlertid ikke på relevansen af selve forskningen, hvorfor en sådan regie må findes. Det skal bemærkes, at en sådan regie naturligvis kræver den fornødne laboratoriestøtte.

I denne forbindelse skal opmærksomheden henledes på, at der er langsigtede planer om en samordning af cancerforskningen i hovedstadsområdet. Disse planer støttes principielt af undervisningsministeriet, der af denne grund er i gang med at afklare omstillingerne på Københavns universitet for herefter at nå frem til et beslutningsgrundlag.

Som en foreløbig løsning – og som et skridt, der retter sig mod den fremtidige samordning af cancerforskninger – har professor Lennart Olssons forskergruppe netop fået mulighed for at indrette sig på et 800 m² stort areal på Panum Institutet.

Også Kræftens Bekæmpelse støtter ideen om oprettelse af et cancerforskningscenter f.eks. gennem en overflytning af Fibiger Institutet, Finsenlaboratoriet og Cancerregisteret til Røkerfellerkomplekset.

På denne baggrund er det ikke nogen teknisk umulighed at bevare Finsenlaboratoriets hidtidige forskning i en eller anden regie, eventuelt i samarbejde med andre igangværende projekter.

Det skal dog understreges, at en beslutning herom må træffes snarest, idet opsigelserne af de hidtidige medarbejdere ved Finsenlaboratoriet træder i kraft for en dels vedkommende allerede pr. 1. november 1985, hvorefter man må forvente, at disse medarbejdere vil blive spredt med det resultat, at selve teamet hurtigt kan være uopretteligt og den opsamlede erfaring være tabt.